

**Slavnostní setkání a koncert k osvobození NEBE PLNÉ HVĚZD popatnácté
a XIV. PŘÍHRANIČNÍ SLAVNOSTI
sady Národního odboje 30. dubna 2019 od 16, 30 hodin**

explikace

Setkání občanů s představiteli města Brna a Jihomoravského kraje a koncert s hudbou mnoha žánrů

NEBE PLNÉ HVĚZD

pořádám v brněnských sadech Národního odboje u příležitosti výročí osvobození již od roku 2005. Právě tam totiž stojí již přes třicet let betonový pilon, na němž je napsáno: *v těchto místech stával v době nacistické okupace v letech 1939 – 1944 koncentrační tábor Pod kaštany*. Každoročně si zde poslední dubnový den připomínáme události a také následky nejstrašnější války v dějinách lidstva a od roku 2006 uctíváme jmenovitě pod záštitou starostů MČ Brno-střed, Brno-Královo Pole a Brno-Žabovřesky umučené a popravené během 2. světové války, po nichž jsou pojmenovány ulice Brna. S odkazem na místo konání, sady Národního odboje – park před klubem Šelepka – leží na rozhraní městských částí Brno-střed, Brno-Královo Pole a Brno-Žabovřesky, říkáme této oslavě občanské statečnosti **Příhraniční slavnosti**.

V roce 2019 chceme akcentovat rovněž neblahé události spojené s 15. březnem roku 1939, a proto uctíme památku těch odbojářů, kteří se narodili nebo zemřeli v roce s devítkou na konci.

V rámci MČ Brno-střed to bude například **Hugo Traub, narozený 18. dubna 1879** (140 let). Rok jeho úmrtí je podle internetové encyklopedie Brna datován jednou rokem 1943, podruhé 1942. Huga Trauba připomínáme i s odkazem na významnou současnou brněnskou aktivitu – zasazování pamětních kostek, tzv. „Stolpersteine“, zvaných též „Kameny zmizelých“. Významný brněnský středoškolský a vysokoškolský učitel Hugo Traub byl také aktivním členem Sokola Brno I. A právě v této souvislosti připomeneme, že před šesti lety se do projektu zapojil Sokol Brno I, který v létě roku 2013 svým členům židovského původu a jejich rodinným příslušníkům realizoval poprvé ony Kameny zmizelých. Stolpersteine k uctění památky Huga Trauba a jeho manželky v ulici Čápkově před domem číslo 5, kde Traubovi bydleli, byl usazen mezi prvními. Připomenut bude dále **sv. Gorazd II., vlastním jménem Matěj Pavlík** (ulice Gorazdova), **narozený 26. května 1879** v Hrubé Vrbce (140 let) a popravený 4. září 1942 v Praze. Matěj Pavlík Gorazd byl nejprve katolický kněz (v roce 1920 byl exkomunikován) a při svěcení na pravoslavného biskupa 25. září 1921 v Bělehradě přijal jméno Gorazd. Za podíl na ukryvání parašutistů, kteří provedli atentát na Raynarda Heydricha, byl zajat, mučen a popraven nacisty. Jako mučedník byl svatořečen v září 1987 v Olomouci. Dne 28. října 1997 mu byl in memoriam propůjčen prezidentem republiky Řád Tomáše Garrigua Masaryka I. třídy za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva. Gorazdovu ulici můžeme najít i v Praze, na té brněnské se na čísle 5 nachází pravoslavný chrám sv. Václava. Základní kámen chrámu byl posvěcen **dne 6. července 1929** (90 let) a tohoto čestného úkolu se ujal sám biskup Gorazd. Mezi umučenými či popravenými, jejichž výroční rok si v roce 2019 připomínáme, je rovněž brněnský dělník (obuvník) **František Leitner, narozený 16. září 1889** v Maršově, okr. Brno-venkov (130 let). Účastnil se odboje v ilegální KSČ. Byl zatčen 2. října 1939 (80 let), vězněn v Brně (Špilberk), ve Vratislavi, znovu v Brně (Kounicovy koleje) a v Dachau, kde také 30. června 1941 zahynul. Jeho brněnské bydliště v ulici Křídlovické je doloženo zápisem o sňatku s Marií Hotárkovou (kostel Nanebevzetí Panny Marie na Starém Brně dne 17. srpna 1919).

V rámci MČ Brno-Královo Pole budou připomenuti **Josef Rameš, narozený 6. listopadu 1899** (120 let) Zvoleněves, okr. Kladno – 27. dubna 1942 Wohlau, královopolský občan, železničář, člen KSČ a Sokola Královo Pole, umučený nacisty v koncentračním táboře pro účast v odboji, **Milan Rastislav Štefánik**, narozený 21. července 1880, **zemřel 4. května 1919** (100 let), astronom a astrofyzik, generál čs. a francouzské armády, spolupracovník T. G. Masaryka při vytváření samostatnosti ČSR, první ministr obrany ČSR, tragicky zahynul při leteckém neštěstí, **Heliodor Píka**, narozený 3. července 1897, **popravený 21. června 1949 v Plzni** (70 let), generál čs. armády, účastník II. odboje, zatčen a uvězněn totalitním komunistickým režimem údajně za velezradu, ve skutečnosti však jen neprávem obviněný v rámci čistek v armádě, **Tomáš Vacek, narozený 15. listopadu 1899 Klatovy** (120 let) – 14. dubna 1942 Mauthausen, zvěrolékař, profesor Vysoké školy veterinární v Brně, umučený nacisty v koncentračním táboře pro účast ve vysokoškolském odboji, **Sylvestr Voda, narozený 31. prosince 1879** (140 let) – 11. ledna 1945, obchodník, major čs. armády v záloze, první český posádkový velitel Brna, sokolský činovník a účastník II. odboje v sokolské skupině, zemřel na následky věznění v Kounicových kolejích.

Za ty „žabovřeské“ to bude **Pavel Haas, narozený 21. června 1899 v Brně** (120 let) – 17. říjen 1944 Osvětim (75 let), brněnský hudební skladatel umučený nacisty z rasových důvodů v koncentračním táboře. Pocházel z brněnské židovské rodiny; jeho bratr Hugo byl slavným filmovým hercem. Pavel studoval na brněnské konzervatoři mj. u Leoše Janáčka. Jeho hudební dílo zahrnuje několik desítek skladeb. Psal i filmovou hudbu (Život je pes, Mazlíček a Kvočna). Na přelomu třicátých a čtyřicátých let pracoval na symfonii, kterou však již nestačil dokončit. Koncem roku 1941 byl deportován do Terezína a odtud později do Osvětimi, kde byl v roce 1944 zavražděn v plynové komoře.

Připomenutí těchto a dalších umučených či popravených s výročním datem narození či úmrtí se odehraje při pietním aktu v úvodu setkání, ke kterému zvu představitele města i kraje. Letos to bude i za účasti Pavla Gráfa, starosty Hrubé Vrbky (rodiště Matěje Pavlíka, biskupa Gorazda) a Jaroslava Bytešníka, starosty Maršova (rodiště Františka Leitnera). Za všechny další, kteří v historických událostech vidí poselství i pro naši budoucnost a kteří jsou zváni k tradičnímu položení kytic u pomníku, zmiňuji představitele **sdržení PAMĚŤ**, kterými jsou **Miroslav Kasáček**, držitel Ceny Jihomoravského kraje a Ceny města Brna, a **Luděk Navara**, aktuální držitel Ceny města Brna. **Rok 2019 je totiž také výročním rokem událostí roku 1939, 1969 a 1989**, které sdržení PAMĚŤ rovněž připomíná a které by neměly být zapomenuty.

Každoročně připomínáme i další výročí, která společně s tragickými událostmi tvoří historickou mozaiku našeho města a kraje a která onu tragiku alespoň částečně kompenzují.

Dne 15. srpna 1869 se u příležitosti narození Františka Josefa I. konala v Brně velká dobročinná akce, jejíž součástí byly mj. i závody na velocipedu „od vchodu Lužánek až k zábradlí u Královopolské silnice“.

Dne 17. srpna 1869 vyjela první koněspřežka z centra Brna od Kiosku (Moravské náměstí) do Kartouzu (Semilasso) a Brno si tak připsalo jeden ze svých primátů: brněnská koněspřežná tramvaj se tímto stala prvním tramvajovým systémem v zemích koruny české.

Dne 16. dubna 1919 (100 let) vyšel zákon č. 213/1919 Sb. o sloučení sousedních obcí s Brnem, jímž de facto vzniklo tzv. Velké Brno. Připojena byla tehdy dvě samostatná města Královo Pole a Husovice a 21 předměstských obcí: Juliánov, Židenice, Maloměřice, Obřany, Medlánky, Řečkovice, Žabovřesky, Komín, Kamenný Mlýn, Jundrov, Kohoutovice, Bohonice – ano Bohonice, Lískovec, Horní Heršpice, Komárov, Černovice, Slatina, Dolní Heršpice, Přízřenice, Vejvanovice (dnešní Brněnské Ivanovice) a Tuřany. Plocha města Brna se tím rozšířila z 1 815 ha na 12 376 ha a počet obyvatel se zvýšil ze 131 663 na 221 758. Značně se tím rovněž posílil počet obyvatel mluvících česky.

Na počest 100. výročí VELKÉHO BRNA bude v bezprostřední blízkosti pietního místa zasazena stovkou brněnských osobností STOLETÁ LÍPA, což se stane za zvuku písně Lípa v podání dětského sboru. Součástí tohoto významného aktu bude i připomenutí 370. výročí úmrtí P. Martina Středy (+1649), rektora brněnské jezuitské koleje, vynikajícího teologa a řečníka, jednoho z významných mužů podílejících se na úspěšné obraně Brna proti švédskému obléhání v roce 1645 (ulice Středova). V souvislosti s výročním úmrtí P. Martina Středy a 100. výročím vzniku Velkého Brna bude opět lokalizován **geometrický střed statutárního města Brna**, který jsme v roce 2006 vyměřili podle umístění vojsk generála Torstensonova dne 23. srpna 1645 v 11 hodin dopoledne.

Dne 22. prosince 1919 (100 let) našli při své předvánoční vycházce bílovickým lesem malíř František Koudelka, úředník Josef Tesař a redaktor Rudolf Těsnohlídek odložené dítě, které dostalo později jméno Liduška. Událost, která předznamenala další brněnské prvenství.

Dne 13. prosince 1924 (95 let) byl na dnešním náměstí Svobody vztyčen z popudu Rudolfa Těsnohlídka poprvé u nás tzv. Strom republiky, pod nějž se začaly shromažďovat peníze pro potřebné děti. (Druhým městem, které se k této bohubilé aktivitě přihlásilo a Strom republiky vztyčilo, byla v roce 1925 Plzeň).

Dne 8. prosince 1929 (90 let) byl slavnostně otevřen v Brně Dětský domov Dagmar, který byl zbudován právě z peněžních darů shromažďovaných pod vánočním stromem na náměstí Svobody.

Setkání v sadech Národního odboje se kromě vrcholných představitelů kraje, města a městských částí účastní i další významné osobnosti, které svými vystoupeními reflektují uváděná výročí. První cyklistický závod v Brně připomenou olympijský vítěz z Tokia 1964 Jiří Daler a vítěz Závodu míru z roku 1964 Jan Smolík společně s pozváním na srpnovou oslavu výročí brněnské městské hromadné dopravy. Písničkou připomeneme tři výročí související s Dětským domovem Dagmar v Žabovřeskách.

V souvislosti s mými rodnými Žabovřeskami ještě dodávám, že letos je to přesně osmdesát let, kdy zde byla postavena salesiánská oratoř (nacházela se v místech nového salesiánského kostela vysvěceného roku 1995) a 20 let je od vybudování pozoruhodné postmoderní žabovřeské radnice.

Letošních výročí je v každé městské části hafo, v Králově Poli si připomínají např. také 110. výročí narození Karla Högera a 100. výročí otevření základní školy pro českou mládež – dnešní ZŠ Staňkova 14.

Jako jakýsi lidský kontrapunkt k tragickým a dalším výročím spojeným s naším městem zvu každým rokem do hudební části setkání umělce narozené v roce výročních událostí. Děje se tak každoročně a i v tom je tato akce v Brně a kraji ojedinělá.

Úvod letos obstará kapela složená z hudebních osobností (mj. **Vincenc Kummer** či **Mojmír Bártek**), kterou povede vynikající klavírista, emeritní člen Orchestru Studio Brno a orchestru Gustava Broma, letos osmdesátiletý **Miroslav Hanák**. V jeho podání zazní také Chopinovo Nocturno, kterým připomene 160. výročí klavírního vystoupení Clary Schumannové – 20. ledna 1859 v Redutě. Společně s ním si zahrají i jeho synové a vnuci a k narozeninám mu zazpívají **Tibor Lenský**, **Helena Blehárová** a **Jitka Zelenková**. Do rodného města přijede převzít Cenu Jihomoravského kraje a samozřejmě také zazpívat jubilující **Eva Pilarová** a ve stejném roce jako paní Pilarová se narodil také **Martin Hrbáč** (rodák z hrubé Vrbky), kterého doprovodí **Hornácká kapela Petra Mičky**. Sedmdesát mají členové skupiny Progres 2 **Pavel Váně** a **Pavel Pelc**, se kterými zahrají **Zdeněk Kluka** a **Roman Dragoun** a představí se i další jubilanti letošního roku: **Český rozhlas Brno**, hlavní mediální partner, který připravuje přímý přenos z akce, a **Základní umělecká škola Vranovská**, obě instituce letos pětadevadesátileté. Padesátiny klubu ŠELEPKA, který poskytuje akci zázemí, připomenou **Jiří Sedláček**, **Luboš Rettegy**, **Jiří Vondrák s kolegou Vondrákem** a **Jindra Eliáš**, který zde uvedl jednu z prvních diskoték. Tu historicky první provedl v roce 1969 nyní světově uznávaný umělec Petr Sís (letos 70), kterého připomene jeho bratr, režisér **David Sís**. S manželkou nedávno zesnulého Jiřího Pechy Janou vzpomeneme legendárního Pecu a novodurové song **PRO ŠELEPKU** hóknó v hantecu **Honza Žanek Hlaváček** a **Libor Machata**. Přítomen bude také **Marcel Nekvinda** z Nakladatelství JOTA, které připravuje k vydání publikaci **SEŠLI JSME SE NA ŠELEPCE**, v níž bude samostatnou kapitolou zvěčněn také koncert **NEBE PLNÉ HVĚZD a PŘÍHRANIČNÍ SLAVNOSTI**.

Doufám, že účast všech pozvaných osobností a umělců a jejich společně s celým parkem zpívaná hymna České republiky v úvodu bez ohledu na rozdílnost politických názorů a náhledů na současné dění u nás (ale kupříkladu i na události po skončení 2. světové války, včetně tzv. pochodu smrti 30. května 1945) bude opět dokladovat smysl setkání: připomenout průběh, konec a následky nejstrašnější války v dějinách lidstva, ať už k nám přišla do republiky svoboda pod vlajkou s jednou, nebo mnoha hvězdami. A pokusit se ukázat, že naše město a náš kraj s bohatým kulturně společenským životem v současnosti i minulosti může být tím, co nás spojuje.

Doufám také, že k prezentaci pomohou i vlastní webové stránky www.nebeplnehvezd.net a moderátoři **Barbora Černošková** z České televize a **Borek Kapitančík** z Českého rozhlasu, který uvede i přímý přenos Českého rozhlasu Brno v den konání akce (13 – 16, 00 h.) přímo z klubu ŠELEPKA. Akce se koná s podporou města Brna a pod záštitou primátorky statutárního města Brna **Markéty Vaňkové**, záštitu převzali rovněž hejtmán Jihomoravského kraje **Bohumil Šimek** a brněnský biskup **Vojtěch Cikrle**.

Nebe plné hvězd 2017 a 2018